אלא אמר רבא אשת איש וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן אשת איש (א) ומאי קרי לה איסור קל שאין האוסרה אוסרה כל ימיו תניא נמי הכי אבא חנן אמר משום רבי אלעזר אשת איש ומה במקום הבא על איסור קל שאין האוסרה אוסרה כל ימיו נאסר האוסר הבא על איסור חמור שהאוסרה אוסרה כל ימיו אינו דין שנאסר האוסרה ת"ל אותה אותה שכיבתה אוסרתה ואין שכיבת אחותה אוסרתה: רבי יוסי אומר כל שפוסל וכו': מאי קאמר ר' יוסי אילימא דקאמר תנא קמא דאזיל אשתו וגיסו למדינת הים אשת גיסו אסירא ואשתו שריא וקא"ל רבי יוסי כי היכי דאשתו שריא אשת גיסו נמי שריא אי הכי כל שאין פוסל ע"י אחרים אין פוסל ע"י עצמו כל שאין פוסל ע"י עצמו אינו פוסל ע"י אחרים מיבעיא ליה ואלא כי היכי דאשת גיסו אסירא אשתו נמי אסירא התינח כל שפוסל כל שאינו פוסל מאי עבידתיה א"ר אמי ארישא ניסת ע"פ ב"ד תצא ופטורה מן הקרבן על פי עדים תצא וחייבת בקרבן יפה כחו של ב"ד שפטרה מן הקרבן וקאמר ת"ק ל"ש על פי עדים דאשת גיסו שריא ול"ש ע"פ בית דין דאשת גיסו אסירא וקאמר ליה רבי יוסי על פי בית דין דפוסל על ידי אחרים פוסל על ידי עצמו על פי עדים דאינו פוסל על ידי אחרים אינו פוסל על ידי עצמו רבי יצחק נפחא אמר לעולם אסיפא (הא דנסיב אשת גיסו והא דנסיב ארוסת גיסו) (ב) הא דאזלי ארוסתו וגיסו הא דאזלי אשתו וגיסו וקאמר תנא קמא לא שנא אשתו וגיסו ולא שנא ארוסתו וגיסו אשת גיסו אסירא ואשתו שריא וקאמר ליה רבי יוסי אשתו וגיסו דליכא למימר תנאה הוה ליה בנשואין דאינו פוסל על ידי אחר אינו פוסל על ידי עצמו ארוסתו וגיסו דאיכא למימר תנאה הוה ליה בקידושין ופוסל על ידי אחרים אף פוסל על ידי עצמו אמר רב יהודה אמר שמואל [א]הלכה כרבי יוסי מתקיף לה רב יוסף ומי אמר שמואל הכי והאתמר יבמה רב אמר הרי היא כאשת איש ושמואל אמר אינה כאשת איש ואמר רב הונא כגון שקדש אחיו את האשה והלך לו למדינת הים ושמע שמת אחיו ועמד ונשא את אשתו דרב אמר [ב]הרי היא כאשת איש ואסורה ליבם ושמואל אמר אינה °כאשת איש ושריא ליה א"ל אביי וממאי דכי אמר שמואל הלכה כרבי יוסי אדרבי יצחק נפחא קאמר [ג]דלמא אדרבי אמי קאמר ואי נמי אדרבי יצחק נפחא ממאי דאפוסל

ודלמא

אלא אמר רבא אשת איש · והיינו איסור קל לגבי אחות אשה לפי שאין האוסר אוסרה כל ימיו שאפילו בחייו יש לה היתר בגט אבל אשתו האוסרתו באחותה אוסרתו כל ימיה: ה"ג כל שאין פוסל ע"י עצמו אין פוסל על ידי אחרים מבעי ליה: **אלא כי היכי דאשת גיסו אסורה אשתו נמי אסורה** · הואיל ואהנו הני נשואין לפוסלה על בעלה אהנו נמי להיות תשובה כאשתו ולאסור את אחותה עליו משום אחות אשה מדרבנן: **כל שאין פוסל מאי עבידתיה** · אינו פוסל מאן איירי בה לעיל: **א"ר אמי** · האי כל שאינו פוסל ארישא קאי דאיירי באינו פוסל ע"י אחרים דאיירי לעיל בנשאת על פי עדים תצא והיא מותרת לבעלה וקתני סיפא ואחר כך באתה אשתו מותרת לחזור לו לא שנא ע"פ עדים שאמרו לו מתה אשתך ולאחות אשתו אמרו מת בעליך דאשת גיסו שריא לחזור לבעלה לא שנא ע"פ עד אחד דאשת גיסו אסורה אשתו שריא: **וקא"ל רבי יוסי** · בעל פי ב"ד פליגנא עלך דהואיל ופוסל על ידי אחרים פוסל ע"י עצמו אבל בעל פי עדים מודינא לך: **לעולם אסיפא** · כדנקט ואזיל סידרא דמתניתין בנשאת בעד אחד ומאי פוסל ואין פוסל איכא הדא דאזיל אשתו וגיסו למדינת הים והדא דאזיל ארוסתו וגיסו למדינת הים: **וקא"ל רבי יוסי אשתו דליכא למימר תנאה הואי ליה** · להאי באשתו ראשונה וכ"ע ידעי דנשואי שניה טעות הן ולא אתי למימר גירשה בעלה ונשאה זה דהא אפילו גירשה בעלה אסורה להאי ומידע ידעי דסהדי אטעינהו אינו פוסל ע"י גיסו כשאר אשה הנשאת בעד אחד דהתם הוא דאתי למימר גירש זה כו' ואי מחזיר אמרי זה מחזיר גרושתו מן הנשואין אבל הכא לא הלכך אין פוסל נמי על ידי עצמו אבל היכא דהואי קמייתא ארוסתו דאיכא למימר תנאה הוה ליה בקדושין סברי אינשי דנשואי שניה נשואין גמורין ואמרי גירשה בעלה ונשאה זה ואי משום אחות אשה תנאה הוה לו בקדושי ראשונה ולא נתקיים ואי הדרא אשת גיסו לבעלה אמרי אינשי מותר להחזיר גרושתו משניסת הלכך הוא פוסל על ידי אחרים והואיל ואהנו מעשיו פוסל נמי ע"י עצמו ולתנא קמא טעמא דהכניסת בעד אחד אסורה לחזור לאו משום שמא יאמרו זה מחזיר גרושתו משנשאת אלא משום דקנסוה רבנן משום דלא דייקא שפיר הלכך כל מאן דנסבה פסל לה אקמא: ה"ג הא דאזיל אשתו וגיסו והא דאזיל ארוסתו וגיסו וה"ג אשתו וגיסו דליכא למימר תנאה ה"ל בנשואין דאין פוסל על ידי אחרים: ליכא אחרינא גרס לה הא דנסיב אשת גיסו והא דנסיב ארוסת גיסו ואין אדם יכול להעמידה: **הלכה כרבי יוסי** · קסלקא דעתך אכולה מילתא דרבי יוסי קאי שמואל ואמר דהאי דמתסרא אשה הנשאת בעד אחד משום שמא יאמרו גירש זה ונשא זה והוא מחזיר גרושתו משנשאת וכל היכא דאיכא למימר הכי מיתסרא ואפילו היא אחות ארוסתו של *ראשון הואיל ואיכא למימר תנאה הוה ליה בקמייתא: **הרי היא כאשת איש** · רב הונא מפרש מאי היא: **ואמר רב הונא** · מאי אשת איש דקאמר רב כגון שקידש אחיו אשה כו' שאלמלא נשאה ראשון תרווייהו מודו דמותרת לחזור לו דליכא למימר מחזיר גרושתו הוא דהא הכל יודעים שטעות היתה שאם גירשה לא היתה נשאת לאחיו אבל קידש בההיא אמר רב הרי היא כאשת איש הניסת בעד אחד שאסורה לבעלה וזו נמי אסורה לראשון שהוא עכשיו יבמה דאמרי אינשי הראשון תנאה הוה ליה בקדושין ולא נתקיים ומותרת היתה לשני ועכשיו יוצאה משני ונושאה ראשון ונמצא נושא את אשת אחיו: **ושמואל אמר אינה כאשת איש ושריא** · לראשון דלא אמרי תנאה הוה דמלתא דלא שכיחא היא אלא ידעי דטעות הוא ואטעינהו סהדי אלמא לשמואל לא מסקי אינשי תנאה אדעתייהו וגבי ארוסתו וגיסו אמאי אמר שמואל הלכה כרבי יוסי דמיתסרא אשת גיסו לגיסו: **דלמא אדרבי אמי** · כדתרגם רבי אמי לטעמא דרבי יוסי דלא איירי בתנאה כלל דאפילו באשתו וגיסו נמי פוסל ואע"ג דליכא למיחש לתנאה ודשמואל אדשמואל נמי לא קשיא דלא דמי אחות אשה ואשת אח דאחות אשה אי קדים ואתא גיסו מקמי אשתו הא מיתסרא אשת גיסו מיד אגיסו ובעיא גט משני משום שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ואי אמרת משום אחות אשה אמרי מתה אשתו אבל באשת אחיו הא לא אמרי גירש זה ונשא זה דהא גרושת אחיו היא לו: **וא"נ אדרבי יצחק נפחא ממאי דאפוסל** · קאמר שמואל הלכה ותקשה לך דלמא לשמואל אפילו בארוסתו וגיסו נמי לא פסיל והאי דקאמר הלכה כרבי יוסי דאין פוסל קאמר לאפוקי מדתנא קמא דאפילו גבי אשתו וגיסו דאשת גיסו אסירא קא משמע לן שמואל כרבי יוסי דשריא:

הכי

אלא אמר רבא אשת איש · לא שייך למיפרך שכן חנק דיש לנו להחמיר כיון שהאיסור נמשך כל ימיו אבל ק"ק לר"י דאכתי תקשה ליה כל הני פירכי דלעיל שכן נטמא הגוף ואיסורה ברוב:

כל שאין פוסל מאי עבידתיה · ולא מסתבר למימר כל שאין פוסל ע"י אחרים כמו שאחות אשתו פנויה דליתא דכל שאינו פוסל ע"י אחרים משמע דאיכא אחרים שאין פוסל על ידם: **וקאמר** ת"ק לא שנא אשתו וגיסו לא שנא ארוסתו וגיסו אשת גיסו אסורה · וא"ת ומנא ליה דלת"ק אשת גיסו אסורה דלמא לת"ק אפי' בארוסתו וגיסו שריא אשת גיסו כיון דלא בעיא גט כי היכי דלרבי יוסי היכא דלא בעיא גט אשת גיסו משני כגון באשתו וגיסו קאמר דאשת גיסו שריא ולר"י דמדאיירי ת"ק בשריותא דאשתו ובאשת גיסו לא איירי ש"מ דאשת גיסו אסורה אגיסו אע"ג דלא בעיא גט וליכא למימר דתנאה הוה ליה וגירש זה ונשא זה דבכל ענין קנסי רבנן אבל ר' יוסי ודאי לא קניס לחזור לגיסו אלא היכא דבעיא גט דדמיא למחזיר גרושתו כמו בארוסתו וגיסו דאיכא למימר תנאה הוה ליה בקדושין ושמואל דאמר בסמוך דארוסת אחיו אינה כאשת איש סבר לה כרבנן בחדא דבתנאה לא תלו אינשי וסבר לה כר' יוסי בחדא דהיכא דלא בעיא גט לא דמיא למחזיר גרושתו ולא מיתסרא משום קנס:

ודלמא

סט א טוש"ע אה"ע סימן טו סעיף כח:

ע ב מיי' פי"ו מהלכות גירושין הלכה ח טור ש"ע שם סימן קנב סעיף ג ועיין בב"י:

עא ג טוש"ע שם סי' טו סעיף כח:

◆

תוספות ישנים

איסור קל אשת איש וא"ת מה לאשת איש שכן יש בה מיתת ב"ד תאמר באחות אשה דלית בה רק כרת ונהי דאין האוסרה אוסרה כל ימיו מ"מ פירכא גמורה היא כיון דשמעינן ביה חומרא שאינה באחות אשה וי"ל דלא בעי ללמוד חומרא אלא איסורא וא"כ איסור קל הוא שאינו גדול כאיסור אחות אשה שאיסורה כל ימיו אבל תימה מה לאשת איש שכן נטמא הגוף וי"ל דעבדינן ק"ו מספק סוטה דאמא לא נטמא הגוף: ושמואל אמר אינה כאשת איש ואמאי הא איכא למימר תנאה הוה ליבם בקדושין ולא היתה אשתו ובאה לזה שנשאה וא"כ אסירא לחזור לו ליבם אע"ג דלא שייך למימר גירש זה ונשא זה ונמצא מחזיר גרושתו כמו באשת איש דהא בכל ענין אסור אשת אחיו מ"מ איכא למיחש שמא יאמרו תנאי הוה ליה בקדושין כמו דאמר ר' יוסי לעיל ונמצא שנושא היבם שהלך למדינת הים גרושת אחיו: דלמא אדר' אמי[קאמר]דלא מיירי כלל בתנאי קסבר דלא מסקי אינשי אדעתייהו תנאה כלל ולא הקשי משמואל לשמואל וא"ת מ"מ הקשי משמואל לשמואל דכי היכי דאמר שמואל לעיל דעל פי בית דין אסורה אשת גיסו אגיסו אע"ג דלא שייך שמא יאמרו גירש זה ונשא זה דבכל ענין מתסרא משום אחות אשה כמו כן כי מתה הכא דאסורה לבעל כאשת איש דמה לי אחות אשה מה לי אשת אח וי"ל דדוקא באחות אשה שייך לומר גירש זה ונשא זה כגון היכא שבא גיסו ממדה"י קודם לאשתו ואז מן הדין אסורה עליו גוזרים שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ולאחות אשתו לא הויא שנאמר[דמתה]אשתו במדה"י ומעתה לא הותר לו אף כי באה האשה אחרי כן אבל הכא לא שייך לומר גזרה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה דמיד שבא היבם גלוי וידוע הוא שאסורה לזה שנשאה משום אשת אחיו ואפילו גירש אסורה לעולם וי"ל דא"כ הוי"ל לאפלוגי לעיל בין היכא שבא גיסו קודם לאשתו והיכא שבאה אשתו קודם לגיסו · ונראה לריב"ן לפרש דלא קשה משמואל לשמואל דלעיל היינו משום דנשאת ע"פ ב"ד דלא דייקא שפיר עבדה איסורא ולהכי קנסוה רבנן דאסירא לבעל אבל הכא איירי לשמואל דנשאת ע"פ עדים דלא עבדא איסורא דלא מליא למידק טפי ולא קנסוה רבנן אכן לעולם לא אמרינן טעמא משום גזרה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ורב סבר דוקא משום דקידשה למימר תנאה הו"ל בנשואין שריא לבעל כיון שנשאת על פי עדים לא עבדא איסורא ולא קנסוה רבנן:

(א) גמ' ומאי קרי לה איסור קל: (ב) שם ר' יצחק נפחא אמר לעולם אסיפא הא דנסיב אשת גיסו והא דנסיב ארוסת גיסו וקאמר ת"ק ל"ש אשת גיסו ול"ש ארוסת גיסו. אשת גיסו אסורה ואשתו שריא וקאמר ליה רבי יוסי אשת גיסו דליכא למימר תנאה הוה ליה בנשואין דפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו ארוסת גיסו דאיכא למימר תנאה ה"ל בקדושין דאינו פוסל על ידי אחר אינו פוסל ע"י עצמו ליסנא אחרינא הא דאזלי ארוסתו וגיסו הא דאזלי אשתו וגיסו:

◆

גליון הש"ס

גמ' כאשת איש ושריא ליה וכו' · עיין לעיל לב ע"ב תד"ה עד אחד ולקמן קז ע"א תד"ה ב"ש ודף קיז ע"א תד"ה תוך מתמותם:

ס"א אין כ"ש

ס"א שני